

STAN se naše vůle

Mediálně to může působit tak, že sazebník pro rok 2017 byl spouštěcím mechanismem ataků na autorský zákon, jak jsme toho svědky v posledních dnech. Opak je pravdou. Tlak na omezování práv autorů je ze strany různých zájmových skupin dlouhodobý a systematický. Různé ataky vůči OSA, snahy o omezování práv autorů a vstupování do soukromoprávních vztahů OSA byly ještě před zveřejněním sazebníku OSA na rok 2017.

Výpady vůči OSA a ostatním kolektivním správcům zaznívaly již dávno před zveřejněním našeho sazebníku. Bylo tomu tak například v listopadu a prosinci loňského roku na půdě senátních výborů, kterých jsem se osobně účastnil jako veřejnost, v rámci projednávání folklorní novely

navrhované senátorem Valentou. Už tehdy zaznívaly hlasy pro výrazné omezení povinností platit například za kabelový přenos či za umístění rozhlasových a televizních přístrojů ve veřejných prostorách. Volání po razantní změně autorského zákona a posílení dozorových pravomocí nad kolektivní správou už tehdy bylo velice silné. A to zcela bez ohledu na to, že je Česká republika vázána mezinárodními smlouvami.

Náš sazebník na rok 2017 byl zveřejněn již 3. března tohoto roku. Kritické hlasy na adresu „dramatického“ zvýšení sazeb na sebe nechal dlouho čekat, aby se ozvaly až na konci letních prázdnin, ne náhodou pár týdnů před projednáváním autorského zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Mnoho z těchto hlasů volá po zavedení transparentnosti. Paradoxem je, že již v dubnu tohoto roku měl být schválen autorský zákon, který měl implementovat směrnici EU o kolektivní správě. Tato směrnice zavádí velmi jasná a přísná pravidla transparentnosti kolektivní správy. Jsou v ní zcela přesně definovány povinnosti kolektivních správců zveřejňovat to či ono. V České republice se tento legislativní proces značně zpóźdil. A mohu si pouze klást otázku: proč?

Z čeho jsem však osobně šokován, jsou hlasy volající po zveřejňování seznamu autorů, kteří si vydělají určitou částku. Říkal jsem si, kde pirátská strana vzala inspiraci pro svůj návrh, kde dle svých slov navrhuje zavést do tajuplné oblasti ochranných autorských svazů více transparency. Cítuji: „Chceme vědět, kdo jsou hlavní příjemci peněz z kolektivní správy, tedy peněz vybíraných od veřejnosti. Navrhujeme povinné zveřejnění seznamu příjemců, kterým bylo díky kolektivní správě děl předchozí rok vyplaceno přes 100 000 korun.“

Domníval jsem se, že česká společnost za těch 27 let od sametové revoluce musela vyspět. A hle, světe, div se, my se ocitli zpět v Červeném Hrádku v roce 1989, kde Milouš Jakeš, tehdejší generální tajemník ÚV KSČ, ve svém památném projevu mimo jiné prohlásil: „Žádný z nás nebere takový

platy, jako berou oni... dostávám jednou ročně seznam těch umělců, který si vydělávají nad 100 tisíc korun... je to milá holka, všechno, ale ona už druhým rokem po sobě bere 600 tisíc korun... my to podceňujeme, ale oni svou existencí a svojí popularitou mají nemalý vliv, zejména na naši mládež.“ Jaká podobnost, až z toho mrazí v zádech.

Některí, možná záměrně, opomíjejí jednu důležitou skutečnost. Kolektivní správci jsou profesní spolky, které si založili samotní autoři a jiné umělecké profese. Jedná se výhradně o soukromoprávní vztah. Veřejností je však opakovaně podsouváno, že kolektivní správci obdrželi licenci od státu, rozuměno oprávnění k výkonu kolektivní správy od ministerstva kultury, a tudíž se jedná o veřejné prostředky nebo přinejmenším o prostředky, o kterých musí mít veřejnost přece přehled.

Není snad telekomunikační, energetický či loterijní trh regulovaný státem? Cožpak televizní a rozhlasoví vysílatelé nemusí mít licenci od státu přes Radu pro rozhlasové a televizní vysílání jakožto ústřední orgán státní správy? Musí snad tyto společnosti zveřejňovat platy svých zaměstnanců a jmenovitě vykazovat výnosy svých akcionářů a podílníků? Všechny vyjmenované oblasti jsou regulovaným trhem podobně jako kolektivní správa. A pokud někdo argumentuje tím, že náhradní odměny jsou přenesenou daňovou povinností občanů směrem k autorům, pak lze podobným zavádějícím způsobem argumentovat, že telekomunikační a energetické společnosti přece dodávají své služby i státní správě nebo lidem, kteří pobírají sociální dávky. Nelze vyloučit ani to, že lidé pobírající sociální dávky tyto utrácí v hracích automatech a různých sázkách. Hovoří snad někdo o příjmech těchto firem jako o veřejných prostředcích?

Tak snad se k nám s ochlazením počasí nevrací časy z dob projevů z Červeného Hrádku.

Krásný podzim vám přeje
Roman Strejček